

ASPECTE ALE DEZVOLTĂRII COMERȚULUI BUCUREȘTEAN ÎN ANII PUTERII POPULARE

de ALEXANDRU CEBUC

Comerțul orașului București în perioada după 23 August 1944 a constituit una dintre principalele preocupări ale regimului democrat popular, el fiind veriga fără de care nu se poate face legătura dintre producător și consumator, indiferent de forma de proprietate pe care o cunoaște. Aspectul calitativ nou pe care-l cunoaște comerțul socialist imediat după instaurarea dictaturii proletariatului este acela că el a fost pus în slujba poporului, subordonat satisfacerii cât mai depline a nevoilor mereu crescînde ale oamenilor muncii.

Primele fenomene ivite în economia orașului s-au manifestat în condițiile în care după victoria istorică a insurecției naționale antifas-ciste, burghezia căuta ca prin poziția politică și economică pe care o mai deținea, să împiedice înlăptuirea revoluției populare, acționînd prin sabotaj economic. Elemente reacționare burgheze, căutau să împiedice repunerea în funcțiune a întreprinderilor prin diverse metode, refuzau să facă investiții de capital în producție, ascundeau materiile prime și produsele industriale. Pe piață se resimțea o acută lipsă de produse industriale și agroalimentare. Într-un timp scurt prețul alimentelor s-a mărit în medie de 4—5 ori ; articolele de larg consum erau inaccesibile pentru cea mai mare parte a muncitorilor și țăranilor.

Folosind pozițiile deținute în guvern și parlamentul ca instrument de transformări democratice, Partidul Comunist a inițiat noi măsuri economice și politice menite să contribuie la intensificarea luptei pentru redresarea economică a țării și zădărnicierea acțiunilor de speculă și sabotaj ale burgheziei, să ducă la întărirea regimului democratic și a independenței țării, la crearea tuturor condițiilor în vederea trecerii la etapa socialistă a revoluției.

Aceste măsuri, care corespundeau necesităților istorice ale etapei respective a revoluției și urmăreau pregătirea condițiilor trecerii la etapa socialistă a revoluției, au cuprins principalele domenii ale economiei naționale : industria, agricultura, sistemul bancar, comerțul etc. În aceste condiții spre sfîrșitul lunii noiembrie 1944 Partidul Comunist reușește să organizeze controlul muncitoresc asupra producției și controlul cetă-

țenesc asupra distribuirii articolelor de larg consum. Pe această linie oamenii muncii din Capitală au început lupta împotriva speculei ce se manifesta în comerțul bucureștean ca și în întreaga țară, folosindu-se în acest scop cunoscutele „brigăzi economice“, organe ale puterii populare și controlul obștesc, ca o urmare a organizării controlului cetățenesc.¹

În scopul întăririi continui a rolului Partidului Comunist în viața economică a țării, pentru extinderea controlului statului democrat popular asupra producției și circulației mărfurilor, P.C.R. a inițiat reorganizarea Ministerului economiei naționale în primul trim. al anului 1947.

Legea reorganizării Ministerului Economiei Naționale prevedea că în sarcinile acestuia intrau îndrumarea, supravegherea și controlul activității economice a țării în domeniul producției industriale a întreprinderilor particulare și de stat : repartiția materiilor prime și semifabricatelor ; distribuirea produselor alimentare, controlul comerțului interior și al relațiilor economice cu străinătatea, stabilirea regimului prețurilor etc.

O măsură deosebit de importantă, „...prin care s-au creat condiții ca statul să controleze și să îndrumeze activitatea industrială și comercială a întreprinderilor particulare...“²), a constituit-o crearea oficiilor industriale în mai 1947.

Oficiile industriale în esența lor erau organe de coordonare a activității economice a unor ramuri ale industriei, formate din reprezentanți ai Ministerului industriei și comerțului, patronilor și sindicatelor. În întreaga lor activitate se desfășoară pe baza indicațiilor Ministerului industriei și comerțului, care le indica programul de producție, stabilea și le repartiza cotele de materie primă, fixa procentul de beneficiu, regimul de repartiție și circulație a produselor, nivelul salariilor ș.a.

În acest fel, oficiile industriale instituiau un control în folosința proprietății, căutau să pună capăt afacerilor speculative și să orienteze activitatea întreprinzătorilor capitaliști pe linia cerințelor refacerii și consolidării economiei naționale.

Oficiile industriale prin atribuțiile pe care le aveau și prin modul cum erau organizate așa cum este cunoscut au întâmpinat o vie rezistență din partea burgheziei reacționare.³)

Desfacerea produselor în condițiile în care nu existau încă întreprinderi comerciale de stat, se efectua prin intermediul oficiilor industriale care executau comerțul cu ridicata în timp ce vânzarea produselor cu amănuntul se făcea în această perioadă prin cooperarea de consum și prin comercianții particulari.

Ministerul industriei și comerțului prin Legea din aprilie 1947 a avut un rol deosebit în îndrumarea, controlul producției și circulației mărfurilor. Pentru a se veni în ajutorul populației din Capitală cu pro-

¹) Al. Sobaru, D. Ionescu, *Dezvoltarea comerțului interior în economia României între anii 1944—1959*. Ed. Academiei R.P.R., Buc., 1959, p. 507.

²) Gh. Gheorghiu Dej, *A XX-a Aniversare a eliberării României de sub jugul fascist*, Ed. Politică, Buc., 1964, p. 13.

³) *Monitorul Oficial*, partea a III-a, *Dezbateri parlamentare*, nr. 19, din 14 august 1947.

duse, a fost stimulată în anii 1945—1947 acțiunea de înființare a economatelor și cantinelor.

Economatele erau de fapt niște secții în cadrul întreprinderilor, care aveau rolul de a aproviziona salariații în condițiile în care în cadrul comerțului domina încă specula.

Prin înființarea cantinelor pe lângă întreprinderi, în condițiile în care inflația monetară era în plină creștere, proprietarii au fost obligați a asigura salariaților masa la prețuri fixe.

Către sfârșitul anului 1947, pentru a se putea soluționa mai bine problema aprovizionării populației cu produse, s-a trecut la reglementarea aprovizionării populației cu produse pe bază de cartele și rații în raport cu condițiile de muncă, reglementare care cu mici modificări a rămas în vigoare pînă în decembrie 1954, cînd, ca urmare a importanțelor succese obținute de oamenii muncii din industrie, agricultură, transporturi, comerț etc. a fost posibilă atît desființarea sistemului de aprovizionare pe bază de cartele și rații cît și efectuarea unor importante reduceri de prețuri.

Pentru a se pune capăt inflației monetare și a speculei ce se făcea în cadrul comerțului, P.C.R. inițiază realizarea unei reforme monetare ce s-a înfăptuit la 15 august 1947.

Datorită principiilor care au stat la baza ei, reforma monetară din 1947, a avut un profund caracter democratic, anticapitalist. Lovind în pozițiile economice ale burgheziei și îndeosebi ale burgheziei speculative, punînd capăt inflației și haosului financiar, reforma a dus la o reală îmbunătățire a nivelului de trai al maselor asigurînd o distribuire a venitului național în favoarea maselor muncitoare. Unul din cele mai importante rezultate ale reformei a fost acela că a pus capăt haosului și dezorganizării din sistemul monetar, curmînd în acest fel inflația și creînd condiții prielnice refacerii mai rapide a economiei.

Etatizarea Băncii Naționale, reorganizarea Ministerului industriei și comerțului, crearea oficiilor industriale, stabilizarea monetară, luarea unor măsuri de control și dirijare a creditelor, combaterea speculei și a sabotajului etc. au permis statului democrat popular să-și lărgească continuu sfera de control și supraveghere asupra procesului de producție, repartiție și circulație a mărfurilor.

Prin acest mod, statul democrat popular și-a creat posibilitatea să-și exercite în anumite limite unele sarcini ale funcției economico-organizatorice chiar în prima etapă a revoluției populare în condițiile cînd burghezia era proprietară a principalelor mijloace de producție.

În toamna anului 1947, aprovizionarea piețelor Capitalei s-a făcut într-un mod destul de anevoios, dar prin eforturile depuse de către organele de resort ale Primăriei Municipiului, situația a putut fi ameliorată. Astfel un aliment de seamă în alimentarea populației era și cartoful. În urma măsurilor întreprinse și mai ales pentru a combate specula ce se făcea în București, în cursul lunii decembrie 1947, s-a adus de către Primăria Municipiului cantitatea de 4 337 vagoane de cartofi. Această cantitate a fost vîndută la un preț de 6 lei kg, față de 30—40 lei cu cît îi vindeau speculanții.

Denumirea pieței	Sediul	Data înființării	C o m p a r t i m e n t e																	
			T O T A L	Mezeluri	Prod. lactate	Fructe	Cartofi	Zarzavat	Dulciuri	Coloniale	Librărie	Art. menaj	Sifoane și ape minerale	Jucării	Flori	Centru de distrib. lapte	Parfumerie	Pescărie	Băuturi	Legății
Total 10 Piețe -----			145	19	13	17	9	13	18	13	10	3	4	1	5	2	4	9	9	1
7 Noiembrie	Bd. Filantropia	5. XII. 1947	27	3	1	2	2	3	5	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30 Decembrie	Piața Amzei	18.I.1948	20	2	2	4	1	—	3	2	1	—	—	—	1	—	—	2	1	1
Muncii	Vatra Luminoasă	18.I.1948	15	2	1	2	2	1	1	1	1	—	2	—	—	1	—	1	—	—
Ilie Pintilie	P-ța Dr. Botescu	18.I.1948	10	3	1	2	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Grivița Roșie	Cal. Griviței	25.I.1948	11	1	1	1	1	2	1	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—
16 Februarie	Bucureștii Noi	8.II.1948	13	2	1	1	1	2	2	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Kisseleff	Bd. Filantropia	17.II.1948	13	2	2	2	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Dr. Babeș	P-ța Elefterie	21.II.1948	9	1	1	1	—	—	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—
Gara de Nord	Cal. Griviței	21.II.1948	5	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
28 Martie	P-ța Națiunii	27.III.1948	22	2	2	2	1	5	2	2	1	1	—	—	1	—	1	1	1	—

Denumirea magazinului	Sedlul	Data înființării	Total	C o m p a r t i m e n t e									
				Colon.ale	Brînzeturi	Mezeluri	Pescărie	Băuturi	Fructe	Parfumerie	Librărie	Florărie	Cafea
6 Martie	Bd. Take Ionescu	22. XII.1947	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dimbovița	Str. 30 Dec.	17. II. 1948	5	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Gara de Nord	Cal. Griviței	21. II. 1948	7	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Total			17	3	2	3	2	2	1	1	1	1	1

Înfăptuirea stabilizării monetare la 15 august 1947, a dat posibilitatea, înființării unor piețe și magazine de stat, în vederea unei mai bune aprovizionări a populației Capitalei. Pentru mai buna organizare și aprovizionare cu produse a acestor unități ale comerțului socialist precum și pentru combaterea speculanților cu produse alimentare. Primăria Municipiului cu aprobarea Comisiei Ministeriale pentru redresarea Economică și Stabilizarea Monetară, a luat ființă la 27 noiembrie 1947, Societatea Comercială Municipală pentru aprovizionarea Capitalei și al cărui singur acționar era tot Primăria Municipiului București.⁴⁾

Începînd din ziua de 5 decembrie 1947, și pînă la 31 martie 1948, au fost înființate în București un număr de 10 piețe de stat.⁵⁾ Tot în această perioadă iau ființă și primele magazine de stat.⁶⁾

În ziua de 26 martie 1948, s-au mai deschis 13 magazine de Stat în cartierul Herăstrău și în comunele suburbane : Chiajna, Militari, Roșu, Tudor Vladimirescu, 16 Februarie, Popești-Leordeni, Dudești-Cioplea, 30 Decembrie, Pantelimon, Dobroești, Colentina și Băneasa.

Înființarea în Capitală a primelor unități ale comerțului de stat, a creat posibilitatea exercitării de către stat a unui control cit mai eficient asupra comerțului particular.

În aceste magazine și piețe de stat s-au organizat diferite compartimente, unde populația putea găsi tot felul de mărfuri de care avea nevoie, în condițiuni igienice perfecte și la prețuri accesibile puterii lor de cumpărare.

Înființarea acestor unități socialiste ale comerțului, a găsit în rîndul maselor un puternic ecou, fapt reliefat și din vânzările ce cunoșteau o ridicare vertiginoasă imediat după înființare.

Astfel, numai în luna decembrie 1947, după ce abia se înființaseră o piață și un magazin de stat (Piața 7 Noiembrie din bd. Filantropia — 5.XII.1947 și Magazinul „6 Martie“, fost Leonida, din Bd. fost Take Ionescu la 22.XII.1947), încasările atingeau suma de 37.977.928 lei, ca : în luna ianuarie 1948 încasările din 5 piețe și un magazin să se ridice la

⁴⁾ *Buletin Statistic*, Anul LI, Seria II, nr. 1, ian.-martie 1948, p. 72

⁵⁾ *Ibidem*, vezi și *România Liberă* an VI nr. 1108 din 29.III.1948.

⁶⁾ *Universul* din 28.I.1948.

76.297.934 lei; în luna februarie, la 9 piețe și 3 magazine, 133.206.758 lei iar în luna martie, la 10 piețe și 3 magazine, 173.697.869. 7) lei.

În sectorul alimentar, Societatea Comercială pentru Aprovizionarea Capitalei nu s-a oprit numai la desfacerea diverselor articole de alimente necesare gospodăriilor, ci și-a extins activitatea sa și în domeniul comerțului alimentar, al restaurantelor, cofetăriilor etc., pentru acea parte a populației ce nu-și pregătea mîncarea în gospodărie ca și pentru populația flotantă a Capitalei.

Pînă la 31 martie 1948, au luat ființă 15 restaurante de stat, 5 restaurante populare, 4 bufete, 2 lăptării, 2 bodegi, 1 cafenea și 1 bar. 8)

Iată care au fost încasările în piețele și magazinele de stat din București în această perioadă. 9)

Tabelul 3

Plața sau magazinul	inclusiv dec. 1947	Dec. 1947	Ian. 1947	Febr. 1948	Martie 1948
Total.....	421.180.589	37.977.928	76.297.934	133.206.858	173.697.869
„7 Noiembrie“	92.716.512	29.283.060	30.827.146	19.076.101	13.530.205
„30 Decembrie“	93.182.096	×	11.227.859	39.480.072	42.474.165
„Muncii“	31.524.395	×	4.762.076	13.702.972	13.059.347
„Ilie Pintilie“	32.816.463	×	6.064.069	14.296.122	12.456.272
„Grivița Roșie“	18.571.610	×	2.241.564	8.697.131	7.632.915
„16 Februarie“	12.773.470	×	×	5.671.231	7.102.239
„Kisseleff“	14.119.636	×	×	4.606.131	9.513.505
„Dr. Babeș“	16.523.562	×	×	3.648.708	12.874.854
„28 Martie“	3.547.245	×	×	×	3.547.245
„6 Martie“	74.744.089	8.694.868	21.175.220	19.686.641	25.187.360
„Dimbovița“	22.213.152	×	×	3.530.539	18.682.613
„Gara de Nord“	8.448.359 ¹⁰⁾	×	×	811.210	7.637.149

Pentru a se preveni în aceste condiții stocarea unor produse, statul va lua măsura începînd cu luna octombrie 1947, de a naționaliza o serie de produse alimentare și textile în scopul de a îndestula în mod echitabil întreaga populație. În scopul distribuirii articolelor naționalizate, s-au fixat un număr de 780 centre — așa zisele băcănii — în Municipiu și 121 centre în comunele subordonate; 335 centre în Municipiu și 52 în

7) *Buletin Statistic*, loc. cit., p. 74.

8) *Ibidem*.

9) Pentru detalii în ceea ce privește cantitatea de mărfuri vîndute în piețele și magazinele de stat din București în lunile ianuarie, februarie și martie 1948. a se vedea „Buletinul Statistic“ mai sus citat, p. 75—77.

10) Magazinul și Gara de Nord împreună.

* N-a existat magazinul.

comunele subordonate pentru distribuirea cărnii ; și 319 centre în Municipiu și 51 în Comunele subordonate, pentru distribuirea peștelui.

Media înscrisurilor la centrele de băcănii era de 1152, la carne 1900, iar la pește 1673. ¹¹⁾

Colectarea și distribuirea laptelui s-a făcut pînă la 6 martie 1948 de către Regia Publică Comercială pentru valorificarea laptelui (RELAP), la care dată, în locul Relapului desființat, a fost constituită Societatea comercială de stat pentru colectarea, industrializarea și comercializarea laptelui și derivatelor sale. (ROMLACTA). ¹²⁾

Această societate, achiziționa pentru Capitală lapte din următoarele localități din apropierea Bucureștilor : „Otopeni, Mihăilești, Domnești, Buftea, Slobozia, Bolintin, Jilava, Virtejul-Neftiul, Chiajna, Afumați, Brănești, Tărtășești, Fundeni-Frunzănești, Popești-Leordeni, Dușești-Cioplea, și Dobroești“. ¹³⁾

Cantitățile de lapte ce au fost achiziționate de către aceste societăți arătau o permanentă tendință de creștere, pe măsura organizării centrelor de colectare.

Astfel din întreaga cantitate colectată de 1.268.326 litri de lapte, s-au adus : 28,1% în luna ianuarie 1948, 32,8% în luna februarie, și 39,1% în luna martie 1948, corespunzînd mediilor zilnice de 11.508 litri în ianuarie, 14.349 litri în februarie și 15.982 în martie.

De la 1—23 ianuarie 1948, prețul laptelui a fost de 22,50 lei litrul, apoi a cunoscut o creștere, ajungînd la sfîrșitul lui martie la 30 lei litrul.

În ce privește vînzarea combustibilului necesar încălzirii locuințelor iată care au fost cantitățile distribuite începînd din luna octombrie 1947 pînă în martie 1948. ¹⁴⁾

Lunile	Gaze naturale m.c.	Combustibil spec. pentru calorifer	Cărbuni diferiți tone	Lemne tone	Petrol tone
TOTAL :	43 303 711	52 465	4 318	46 068	4 976
1947, octombrie	6 506 488	10 321	1 829	18 525	1 015
1947, noiembrie	7 021 465	9 057	1 407	16 010	984
1947, decembrie	7 214 615	11 467	986	11 305	915
1948, ianuarie	7 596 834	7 642	38	288	630
1948, februarie	7 980 511	8 215	56	—	972
1948, martie	6 983 798	5 763	2	—	460

Cu prilejul recensămîntului din 25 ianuarie 1948, s-a recenizat și modul de încălzire al gospodăriilor din București. Astfel din 294 107 gospodării locuite și cele folosite pentru alte scopuri decît acela de locuințe, 285.533 sînt încălzite : 84,9% cu lemne, 10,5% cu combustibil special pentru calorifere, 2,9% cu gaze naturale, 1,4% cu petrol și 0,8% cu cărbuni.

¹¹⁾ *Buletinul Statistic*, art. cit., p. 78.

¹²⁾ *Ibidem*

¹³⁾ *Ibidem*.

¹⁴⁾ *Ibidem*.

Avind aceste date la dispoziție, se poate stabili pe baza cantităților totale, pe cele 6 luni de iarnă, media cantităților de combustibil întrebuințat de gospodării, media lunară și zilnică pe gospodării.

Iar dacă luăm în considerare faptul că pentru încălzirea unei camere obișnuite la o temperatură de 18°—20°C sînt necesare pe zi : 30 kg lemne ; 15 kg cărbune ; 8 kg păcură ; 7 kg petrol, și 8 m.c. gaze naturale, constatăm că la fiecare categorie de combustibil, cantitățile întrebuințate sub nivelul normativului de mai sus.

Cantități medii de combustibil întrebuințat pentru încălzitul gospodăriilor.

Denumirea combustibilului	Unitatea	Cantit. întrebuințate în oct. 1947. III. 1948	Nr. gospodăriilor încălzite cu:	Media pe gospodării		
				In iarna	Lunară	Zilnică
				1947—1948		
Gaze naturale	m.c.	43.303.718	8.267	5.238	873	28
Combustibil special pt. calorifer	kg	52.465.000	28.423	1.845	307	10
Cărbuni diferiți	kg	4.318.000	2.255	1.914	319	10
Lemne	kg	46.068.000	242.699	1.898	316	10
Petrol	kg	4.976.000	3.884	1.281	213	7

Credem că nu este lipsit de interes a cunoaște cel puțin pentru 2 luni ale anului 1948, care au fost prețurile de detaliu ale principalelor articole de consumație.

Articolul	Unitatea	Ianuarie 1948					Martie 1948				
		Comerț liber		Magazin de stat		Preț maxim.	Comerț liber		Magazin de stat		Preț maxim.
		Min.	Max.	Min.	Max.		Min.	Max.	Min.	Max.	
Pîine neagră	kg	—	—	—	—	14	—	—	—	—	14
Făină ordinară	kg	100	130	—	—	14,30	—	—	—	—	14,30
Mălai	kg	15	18	—	—	12,50	—	14	—	—	12,50
Carne de vacă	kg	160	200	—	—	140	170	200	—	—	140
Carne de porc	kg	—	270	—	—	270	—	270	—	—	270
Mezeluri	kg	450	500	—	400	—	450	500	—	350	—
Crap (de la 1—2 kg)	kg	200	250	—	—	65	—	300	—	—	65
Găini vii	per.	800	1 000	—	—	—	900	1 200	—	—	—
Lapte de vacă	kg	40	50	28	30	20	—	50	28	30	18
Unt topit	kg	500	600	—	—	—	500	600	—	—	—
Brînză telemea	kg	280	550	—	360	—	300	500	—	300	—
oaie	buc.	14	16	—	14	10	—	10	—	8	8
Ouă	kg	20	15	—	6	6	—	—	—	6	6
Cartofi	kg	70	80	—	45	45	—	45	—	40	—
Fasole uscată	kg	8	12	12	14	5	10	12	—	11	5
Ceapă	kg	500	600	—	—	70	—	500	—	—	70
Zahăr tos	kg	2 000	2 500	—	1 800	—	—	1 800	—	1 650	—
Cafea	kg	60	80	—	38	40	—	120	—	38	38
Mere	kg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Înființarea celor dintii unități ale comerțului de stat a creat posibilitatea ca în paralel cu controlul efectuat asupra întreprinderilor particulare, statul democrat să exercite o influență tot mai mare asupra comerțului particular prin extinderea comerțului socialist.

Cel de al VI-lea Congres al Partidului Comunist Român din februarie 1948, analizând succesele obținute pe plan politic și economic de către puterea populară ținea să accentueze necesitatea ca și structura economică a țării să înregistreze schimbări esențiale, așa cum se obținuse pe tărîmul democratizării țării.

Proclamarea Republicii, la 30 Decembrie 1947, a făcut ca întreaga putere politică să treacă în mîinile clasei muncitoare fapt care a permis îndeplinirea naționalizării principalelor mijloace de producție din industrie, transporturi și a băncilor etc., din 11 iunie 1948.

Îndeplinirea acestui act de importanță istorică a făcut posibilă lichidarea puterii economice a burgheziei, făcîndu-se astfel posibilă trecerea în mîinile clasei muncitoare a principalelor posturi cheie ale economiei.

În urma îndeplinirii actului naționalizării principalelor mijloace de producție, în București au luat ființă o serie de societăți comerciale de stat, printre care amintim: unitățile „Alimentara” și „Textila”, care aveau ca obiect cumpărarea și vînzarea cu ridicata și cu amănuntul a mărfurilor ce se distribuiau atît pe bază de cartele cît și pe bază de rații, la prețuri de stat.

Tot pe lîngă Ministerul comerțului au început să ia ființă o serie de centrale comerciale pe ramuri de activitate, după cum urmează: Centrocom-metal, Centrocom-textil, Centrocom-alimentar etc., care erau chemate să efectueze comerțul atît cu amănuntul cît și cu ridicata.

Trecerea la planificarea economiei naționale, a creat condițiile necesare unei simțitoare dezvoltări a comerțului socialist în Capitală.

Cu prilejul îndeplinirii reformei monetare din anul 1952, au fost trecute în subordinea organelor puterii locale — sfaturile populare — majoritatea unităților comerciale cu amănuntul, păstrîndu-se în cadrul Ministerului comerțului numai o serie de mari unități comerciale profilate pe anumite produse de mare circulație.

În condițiile în care economia întregii țări se dezvoltă pe bază de planificare, s-au îmbunătățit și metodele de planificare a comerțului socialist.

Fondul de mărfuri pus la dispoziția populației ca urmare a creșterii continue a producției de bunuri de consum, prin comerțul socialist, a fost asigurat aproape în întregime de producția internă.

Urmare a efortului oamenilor muncii în sporirea producției industriale și agricole, precum și a creșterii veniturilor bănești ale populației, cantitățile de mărfuri desfăcute prin comerțul socialist au sporit simțitor de la un an la altul, obținîndu-se în acest fel o îmbunătățire a aprovizionării maselor de oameni ai muncii și o creștere a nivelului de trai.

O preocupare de seamă a organelor de partid și de stat a fost aceea de a repartiza în mod rațional unitățile comerciale pe întregul teritoriu al Bucureștiului.

Un aspect cu totul nou l-au luat în anii puterii populare cartierele mărginașe, transformate în ultimii ani în adevărate orașe noi. Aceste

aşa zise micraoioane, au fost înzestrate cu unități comerciale și piețe, aprovizionate cu toate produsele necesare pentru consum. Prin grija partidului cetățenii Capitalei au astăzi la dispoziție un număr tot mai mare de unități aprovizionate cu o mare varietate de produse și înzestrate cu tot utilajul.

În orașul București la sfîrșitul anului 1966, existau un total de 4 654 unități ale comerțului socialist. Din cele 4 654 unități comerciale, 3 796 erau unități comerciale cu amănuntul, iar 858 unități de alimentație publică.¹⁵⁾

Față de anul 1948, și chiar față de anul 1955, numărul unităților comerciale va scădea datorită acțiunii de sistematizare a orașului. Demolarea unui număr însemnat de asemenea unități comerciale — simple dughene — înregistrate însă numeric, va determina construirea unor unități mari, moderne, dotate cu toate cele necesare.

Iată care a fost evoluția unităților comerciale în perioada dintre anii 1955—1966.¹⁶⁾

Anii	Total unități	Unități comerciale cu amănuntul	Unități de alimentație publică
1955	5168	4372	796
1960	5083	4186	897
1961	4958	4007	951
1962	4904	3948	956
1963	4816	3932	884
1964	4758	3906	852
1965	4693	3840	853
1966	4654	3796	858

Comerțul socialist cunoaște o creștere accentuată oglindită și prin volumul vânzărilor de mărfuri cu amănuntul, ca urmare a creșterii puterii de cumpărare a maselor.

Iată care a fost volumul vânzărilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist în perioada dintre anii 1955—1966 — în milioane lei —¹⁷⁾.

Anii	Total vânzări cu amănuntul	Mărfuri alimentare	Alimentația publică	Mărfuri nealimentare
1955	5 405	2 153	726	2 526
1960	7 626	2 819	894	3 913
1961	8 585	3 078	1 032	4 475
1962	9 522	3 456	1 173	4 893
1963	9 943	3 753	1 264	4 926
1964	10 798	4 216	1 299	5 283
1965	11 612	4 524	1 387	5 701
1966	12 615	4 679	1 535	6 401

¹⁵⁾ *Anuarul Statistic al orașului București*, Buc., 1967, p. 421.

¹⁶⁾ *Anuarul Statistic al orașului București*, Buc., 1967, p. 421

¹⁷⁾ *Ibidem*, p. 430—432.

În scopul obținerii unei mai bune organizări a comerțului socialist, în anul 1952, în orașul București, a fost înființată pe lângă Sfatul Popular al orașului, „Secția Comercială“, iar din aprilie 1962, ea a fost transformată în „Direcția Comercială a Sfatului Popular al orașului București“

Fiind în cea mai mare parte subordonat Sfatului Popular al orașului, comerțul bucureștean a cunoscut o mare dezvoltare, organele puterii locale preocupându-se în mai mare măsură de problema aprovizionării populației cu produse.

Iată deci care au fost vânzările medii pe un locuitor la principalele mărfuri alimentare și nealimentare în anii 1950, 1955, 1960, 1965, 1966.

	U.M.	1950	1955	1960	1965	1966
Pâine	kg	40,923	64,750	66,022	92,248	91,755
Carne	kg	4,650	5,541	7,526	8,230	9,048
Brânzeturi	kg	0,522	0,981	1,527	1,997	2,158
Unt, margarină	kg	0,120	0,664	0,538	0,742	0,779
Zahăr	kg	5,165	6,407	8,064	9,966	10,451
Bere	l	5,395	7,504	8,781	13,997	15,823
Vin	l	4,169	5,368	8,096	10,877	10,710
Țesăt. și conf. bumbac	m.l.	8,798	9,638	11,954	12,540	13,426
„ „ lână	m.l.	0,895	1,045	1,179	1,440	1,567
„ „ mătase	m.l.	0,779	0,722	1,304	1,398	1,557
Încălțăminte piele	per.	0,423	0,485	0,869	1,246	1,447
Mobilă	lei	3,55	23,97	54,25	100,50	115,03
Ap. radio (la 1000 loc)	buc.	...	5,54	8,63	14,08	16,65
Televizoare (la 1000 loc)	buc.	—	—	1,37	8,37	11,84
Frigidere (la 1000 loc)	buc.	—	—	0,42	6,17	6,73
Mașini cusut (la 1000 loc)	buc.	—	0,29	2,10	2,89	2,89
Mașini electrice de spăl. rufe de uz casnic la 1000 loc	buc.	—	—	1,69	4,43	4,64

În ultimii ani, în mod deosebit, marile magazine cu autoservire s-au bucurat și se bucură de aprecierea populației, datorită sistemului lor de organizare ce permite cumpărătorilor să-și poată procura mărfuri necesare într-un timp mult mai scurt și în condițiuni de ambalare mult mai bune.

O dezvoltare deosebită a cunoscut-o și dinamica vânzărilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist în anii 1960—1966.¹⁸⁾

Anul	Total vânzări cu amănuntul	Mărfuri alimentare	Alimentația publică	Mărfuri nealimentare
1960	100	100	100	100
1961	113	108	116	115
1962	125	120	132	127
1963	130	128	138	128
1964	139	140	140	138
1965	149	148	148	149
1966	161	153	164	168

O creștere deosebită a cunoscut-o și dinamica vânzărilor cu amănuntul a principalelor grupe de mărfuri nealimentare prin comerțul socialist în anul 1966 — comparativ cu anul 1960 = 100.

Total mărfuri nealimentare **168**

1) Textile încălțăminte	162
2) Cosmetice parfumerie	184
3) Metalochimice și electrotehnice	237
4) Tutun, țigări, chibrituri	119
5) Mobilă	206
6) Materiale de construcții	78
7) Hirtie, librărie	154
8) Produse petroliere	114
9) Combustibil	114
10) Produse farmaceutice	120

Comerțul orașului București a cunoscut o dezvoltare deosebită în anii puterii populare și prin intermediul piețelor și oboarelor, unde majoritatea cooperativelor agricole și gospodăriilor agricole de stat din jurul orașului își desfac prin vânzare produsele lor, contribuind prin aceasta la buna aprovizionare a populației.

În cadrul comerțului bucureștean, astăzi funcționează un număr de 36 de piețe și două oboare care alimentează cu produse proaspete populația orașului.

Organizatorul comerțului fiind statul socialist, prin miile de unități comerciale se desfac către consumatori, produse din ce în ce mai multe și de bună calitate.

Numărul și varietatea sortimentelor constituie un indice care sporește mereu. Mărfurile ce se desfac în magazine satisfac pe zi ce trece gusturi din cele mai diverse, exigențe tot mai ridicate.

¹⁸⁾ *Anuarul statistic oraș București*, 1967, p. 435.

Ca urmare a măsurilor luate de partid și guvern pentru continuă ridicare a nivelului de viață al oamenilor muncii, volumul mărfurilor desfăcute prin unitățile comerțului de stat așa cum am văzut, a crescut de la an la an.

Expresie a grijii pe care o poartă Partidul Comunist Român creșterii continue a comerțului bucureștean reflectă ridicarea substanțială a nivelului de trai material și cultural al locuitorilor Capitalei.

RESUME

En se basant sur des matériels documentaires pour la plupart inédits, on fait une présentation dans l'étude de l'évolution du commerce de Bucarest pendant les années du pouvoir populaire.

En analysant étape par étape l'évolution de la vie commerciale de Bucarest, tous les maillons qui ont collaborés à l'organisation et à la normalisation de la vie économique et commerciale de Bucarest sont mis en évidence.

L'apparition des premiers marchés d'Etat en novembre 1947 a constitué un fait spécial dans la lutte contre les profiteurs et contre tous ceux qui freinaient la normalisation de la vie économique de Bucarest comme suite de la seconde guerre mondiale.

La constitution des 13 magasins d'Etat à Bucarest en mars 1948 a créé déjà une ambiance nouvelle dans la vie commerciale de la Capitale.

En l'étude on souligne le fait que pendant cette période par la création des premières unités commerciales d'Etat on a mis l'état démocratique en mesure d'exercer une influence toujours plus grande sur le commerce particulier par l'extension du commerce socialiste en parallèle avec le contrôle effectué sur les entreprises particulières. L'étude met en évidence le haut degré d'organisation du commerce socialiste, la modernisation des magasins d'Etat et le service satisfaisant des travailleurs.